

VON WILLEBRAND TYYPPI II – VERENVUOTOTAUTI

Karkeakarvaisilla saksanseisojilla tunnetaan periytyvä sairaus joka ilmenee veren hyytymistekijän puutteellisuutena ja näin ollen verenvuodon tyrehtymisen voimakkaana alenemisena. Sairailla koirilla on määrällinen ja laadullinen poikkeavuus hyytymistekijässä eli ns. von Willebrand tekijässä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että sinänsä vähäpätöiset haavat aiheuttavat hengenvaarallisen verenvuodon, myös sisäisiä verenvuotoja esiintyy. Sairauden periytyvyys on autosomaalinen, resessiivinen ja periytyminen noudattaa seuraavassa taulukossa esitettyä mallia.

TAULUKKO1, PERIYTYMINEN

Von Willebrand taudin periytyminen (periytyminen laskennalliset keskiarvot on saatu suuresta määrästä tutkittuja koiria)	
○ vWD vapaa ○ vWD kantaja ○ vWD sairas	
mol. vanhemmat vapaita vW-taudista	○○
kaikki pennut vapaita	○○○○○○○○
toinen vanhemmista vapaa toinen vanhemmista kantaja	○ ○
puolet pennuista vapaita puolet pennuista kantajia	○○○○ ○○○○
molemmat vanhemmat kantajia	○○
25% pennuista sairaita 50% kantajia 25% vapaita	○○ ○○○○ ○○

Geeniä joka säätelee vW-tekijää on onnistuttu löytämään, näin ollen DNA-testillä pystytään heti toteamaan onko koiralla viallista geeniä, eli onko se kantaja (ei oireita) vai onko se terve. Mikäli kaksi testeissä terveiksi todettua koiraa paritetaan, voidaan yllä esitetyn periytymismallin mukaisesti todeta jälkeläiset terveiksi testaamatta niitä, testaamisen tarve on esitetty tarkemmin taulukossa 2. Tiedossa oleva periytymismalli sekä testaamisen mahdollisuus tarkoittaa, että sairaus on erittäin helppo selvittää ja saada kuriin.

Olemassa oleva testi mahdollistaa sairautta kantavan koiran käytön jalostukseen, kunhan noudatetaan seuraavia pelisääntöjä; Kantaja - vapaa yhdistelmän tekeminen on perustelluista syistä mahdollista, mutta jalostustoimikunnan linjauksen mukaan tällaisesta yhdistelmästä syntyneet pennut tulee testata ennen luovutusta ja myydä testitiedot omistajille ja jalostustoimikunnalle julkaistuna.

Kantaja - kantaja yhdistelmän teko (todennäköisyys sairaisiin yksilöihin suuri) on todella arveluttavaa, toisin sanoen ehdottomasti kiellettyä. Jalostustoimikunta ei tällaiselle yhdistelmälle suositusta anna.

Tautia esiintyy useissa eri koiraroduissa (eri tyyppejä I, II ja III). Karkeakarvaisilla saksanseisojilla tautia sairastavia ja kantajia on tavattu ainakin rodun kotimaassa Saksassa ja Tanskassa. Suomessa

on testattu koiria vuodesta 2007 ja yksi tautia kantanut koira on löytynyt. Testauksien aloittamisella Suomessa on tarkoitus ennalta ehkäistä kantajien leviämistä kantaamme ja selvittää taudin tilannetta kannassamme. Lisää asiasta Saksanseisolehdessä 2/07.

VON WILLEBRAND TYYPIN II DNA-TESTI

TAULUKKO 2, MILLOIN KOIRASI ON SYYTÄ TESTATA

Mitä tiedät koirasi vWD taustasta?	Pitääkö minun testata koirani?
Koirallasi on jalostuskäytössä olevia jälkeläisiä tai niitä on tulossa jalostuskäyttöön	Kyllä!
Koirasi vanhemmat on testattu ja toinen tai molemmat vanhemmista ovat kantajia	Kyllä!
Koirasi on tuotu ulkomailta ja sitä aiotaan käyttää jalostukseen	Kyllä!
Koirasi vWD taustasta ei ole mitään selvityksiä/ tietoja olemassa	Kyllä!
Koirasi vanhemmat on vWD testattuja ja vapaita vWD taudista	Ei! Koirasi saa vWD vapauden vanhempien testitulosten perusteella

TESTAAMINEN

Jotta testitulos on luotettava ja virallinen täytyy näytteenottajan ja lähettäjän aina olla eläinlääkäri tai tehtävään koulutettu eläintenhoitaja. Koiran on oltava tunnistusmerkitty (tatuointi tai siru). Koira voidaan testata minkä ikäisenä tahansa, eli pennun testaaminen on mahdollista. Eläinlääkäri täyttää kaavakkeen näytteenottoon ja koiran tietoihin liittyen sekä toimittaa sen edelleen laboratoriotutkimuksiin. Ellei eläinlääkärillä ole asiasta tietoa, kerro, että tarvitset koirallesi virallisen testin nimenomaan vWD II tyyppistä. Tutkimuksia vWD II tyyppille tekevät ainakin saksalainen Laboklin ja suomalainen Finnzymes -laboratoriot.

Varmin näytteen ottamistapa on verikoe (karvanäyte toinen mahdollisuus, mutta onnistuminen on epävarmempaa). Veri täytyy laittaa EDTA-putkeen. Ja se lähetetään kokoverenä ja riittävä määrä on 2-3 ml verta.

Ohessa linkki Laboklinin sivuille missä asiasta enemmän infoa:
http://laboklin.com/en/Genetic/canine_disease/dog_vwd_type2.htm

tai Finnzymeksen sivuille:
http://diagnostics.finnzymes.fi/lahetteet/Naytteenotto_ohje_DNA_tutkimus_FZD.pdf

vWD -TESTITULOSTEN KÄYTTÖ JA JULKAISEMINEN

Testituloksen saavuttua Saksasta omistaja voi halutessaan toimittaa tiedon testituloksesta jalostusneuvoja Pasi Putkoselle, joka ylläpitää ja valvoo Saksanseisojakerhon vWD – tietokantaa ja toimittaa tiedot myös kansainväliseen tietokantaan. Omistajan on ilmoitettava samalla lupa, saako tulosta julkaista kansainvälisessä tietokannassa, SSK:n julkaisuissa sekä koirakohtaisissa tietokantatiedoissa.

Testin ollessa nyt vapaaehtoinen (ei kuulu rotumme PEVISA–ohjelmaan) päättää testituloksen ilmoittamisesta jalostustoimikunnalle ja kaikesta sen julkaisemisesta koiran omistaja.

Jalostustoimikunta toivoo, että testien ilmoittamisen sekä niiden julkaisemisen osalta otettaisiin rotumme harrastajien ja kasvattajien keskuudessa heti avoin, kaikkia hyödyntävä ja rotuamme taudilta suojeleva asenne. Ilman tiedon käyttöön antamista ja julkaisemista ei tieto auta rotuamme asian suhteen eteenpäin.

Julkaistuihin ja ilmoitettuihin tietoihin toivotaan kaikilta harrastajilta ja kasvattajilta avointa ja kannustavaa asennetta – juuri sen tiedon, kuka on vapaa, kuka kantaja, me kaikki käytettäväksemme tarvitsemme. Teilaaminen ja mustamaalaaminen eivät johda rodun jalostuksen kannalta testaamisen tarkoittamaan tulokseen vaan päinvastoin – testaushalukkuus vähenee.

Yhteystiedot, vWD tietokannan ylläpito:

Jaakko Lastumäki, jalostusneuvoja
jaakko.lastumaki@gmail.com
Katilantie 116, 86300 Oulainen
040 522 6538

OSALLISTU MUUTENKIN RODUN TERVEYSTALKOISIIN!!